

Szerkesztőség:
Kazinczy-utca 1. szám, földszint, balra.
Bemutelt leveleket csak írásból fogadjunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Kazinczy-utca 1. szám, földszint, balra.

Hirdetések díjszabása szerint.
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap utáni szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelenés hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben házhöz hordva:
Egész évre . . . . . 12 ft.
Fél évre . . . . . 6 ft.
Negyed évre . . . . . 3 ft.
Egy órára . . . . . 1 ft.

Vidékre postán küldve:
Egész évre . . . . . 14 ft. — kr.
Fél évre . . . . . 7 ft. — kr.
Negyed évre . . . . . 3 ft 50 kr.
Egy órára . . . . . 1 ft 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

A vízvezeték és csatornázás kérdése Aradon.
(Két czikk.)
I.

Közelebbről jelent meg helyben egy füzet, nyomtatott kiadásban, melynek első része a városi közegészségügyi bizottság 1886-ik évi július hó 13-án tartott bizottsági ülésének jelentését egész lényegében tárgyalja, a második részében pedig dr. Schuster Henrik ur emlékirata foglalatik. Mind két rész Arad város egészségügyével foglalkozik, és pedig oly alakban, hogy a város egészségügyére vonatkozó kártekony mozzanatokát egész meztelenségében feltüntetni célozza; és midőn azt bebizonyítottának látja, a közegészségi viszonyok javítása céljából, és a biztos siker elérése reményében Aradon a vízvezeték és csatornázás létesítését, mint egyedüli javító eszközt hozza javaslatba.

Az első rész, mint az egészségügyi bizottság jelentése, de egyidejűleg mint javaslat, Aradváros tanácsához van intézve, a második rész tájékoztató és felvilágosító végett, Aradváros közönségéhez szól.

A harmadik rész, Virágh Lajos városi főmérnök ur jelentését tartalmazza, a poszonyvárosi vízvezetékéről.

Midőn ily nagy fontosságú átalakítási kérdéssel van szó, mely egy város létét és fejlődését járja körül, és a mozzanat óriási pénzbeli befektetéseket követel, azon kérdés merül fel, vajlon a végcél eredményében elértetik-e biztosan az óhajtott siker, vagy nem?

Ezen kérdés minden oldalról való megvilágítását reméltem, midőn a vízvezeték és csatornázás kérdését tárgyzó füzetet olvastam.

Sajnálattal kell azonban kijelentennem, hogy ezen, a városra nézve oly nagy fontosságú kérdésben, ug az egészségügyi bizottság, mint dr. Schuster, a tényekkel szemben egyoldalulag ítélték meg a körülmények teljes megvilágításba helyeztetnek, egészen más tények lesznek irány- és mérv-adók, mint a me-

lyek az e czélna irt füzetben kifejezve vannak.

Ugyanis, alapelvül az állítottot fel a füzetben, miszerint Aradvárosában a halandóság oly nagy, hogy az országban csak két város volna még, mely nagyobb évi halandóságot mutat, mint Arad; és ezen nagy halandósági szám lejjebb szállítása remélhető a vízvezeték és a csatornázás létesítése által. És ezen alapelv beigazolására, hoz a füzet első része, egy öt évről szóló halálözletési táblázatot Aradról, melynek átlaga 1000 lakosra számítva 35 százalék. A második rész pedig hoz egy születési és halálözletési összehasonlító táblázatot az ország 28 városában az 1885-ik évben történt születésről és halálözletésről, hol Arad a 26-ik helyen áll 40.5% százalékos halandósággal, és 40% százalékos születési aránynyal.

Tekintve azon körülményt, hogy a fentebbi, Arad városra vonatkozó kimutatások, Arad városáról általában szólnak, a város földrajzi fekvése pedig olyan, hogy a halandóságot részletezve városrészenként kell kimutatni látni, ha javítás útján sikert akarunk elérni, — ebből kifolyólag, Aradváros levéltárában elhelyezett 7 évről szóló polgármesteri kimutatásokat használtam fel a tények kiderítésére.

Oly tények az alább felsoroltak, miket az orvosi hivatal adott át Aradváros polgármesterének, ki pedig évről-évre beszámolt vele Aradváros törvényhatósági bizottságának.

Minden félreértés, és kétegy kikérelése miatt, először összehasonlítást teszek, a füzetben felhasznált halálözletésekről szóló kimutatási táblázatokból, és a polgármesteri kimutatásokból, általam össze állított % százalékos kimutatások között, az egész városra vonatkozva, az idegen elhaltakat is bele számítva.

A közegészségi bizottság szerint 1000 lakosra számítva, 1881-től 1885-ig elhalt átlagban . . . 35%.
Dr. Schuster szerint 1876—1885-ig tíz évi átlagban . . 34.7%.
A polgármesteri jelentés alapján 1877, 1879, 1880, —1884-ik évekről, 7 évi átlagban . . 34.7%.

Ezen számok határozottan azt igazolják, hogy mind a három kimutatás egy és ugyanazon forrásból lett mérítve, és ugyanazon alapokon áll.

Azonban Aradváros polgármesterének 1877-ik évi kimutatásában a következő pont áll: »Elhalt a városi lakosok közül 1016 egyén, 530 fi, 486 nőnemű. A város területén elhalt idegenek száma 189. A város részeit az idegenek beszámításával elhalt belvárosban 385, Sarkad 127, Pernyáya 248, Ujtelep és marospart 45, Gáj 126, Ségá-Polturu 25, Külhatar 24. Így szól a jelentés szövegéről, az 1877-ik évről. A többi évekről is, majdnem szó szerint így szól, de minden körülmények között, ugyan ily lényeggel.

Ezen jelentésben tehát, két nevezetes körülmény van, 1-ször az, hogy Aradon évente, majdnem 200 idegen hal el, a kik nem tekintenek aradi lakosoknak; tehát Aradváros lakosságához, számba nem vehetők; 2-ször pedig, hogy az idegenek 189 száma, már benn foglalatik az 1016 főszámában, mert különben nem mondaná a jelentés, hogy: »A városrészek szerint, az idegenek beszámításával elhalt a belvárosban 385 sat.« Az igazsághoz híven, tehát a halalözletési % százalékos kimutatást úgy kell össze állítani, ha Aradvárosról magáról kell halálözletési kimutatást készíteni, hogy az idegeneket a számitásból kivesszük, és csak az elhalt városi lakosokat számitjuk, mert csak ők voltak azok, kik a városi lakosok kebeléből, a végeyneszethez estek; és így az 1016 főszámból ki kellett volna vonni a 189 idegent. De a dolog éppen megfordítva történt, az elhalt idegeneket már magában foglaló 1016 főszámhoz, még egyszer hozzá adattat a 189 idegen. Így szellemben lett készítve a kimutatás a füzet I. és II. részében.

Már előre bocsájtottam, hogy minden kétegy és félreértés kikerülése végett, én is erre a hibás alapra léptem, nehogy azzal vádoltassam, hogy Arad város polgármesterének írott szavait rosszul értelmeztem.

Ezt azonban azért hoztam fel, hogy ha szükséges alkalom jönne, ott az ő maga helyén javítottassék az ki, és használtassék fel; én azonban megmaradok azon általam hibásnak látszó számitási alapon, melyen a füzet I. és II. része áll, mert habár általánosságban nagyobb halalözletést is mutat a % kimutatás, érveim erejét ez azonban nem csökkenti. Azért tehát kijelentem, hogy az idegenek beszámítását úgy értelmezem, mint azt a füzet I. és II. része értelmezi t. i. az 1016 főszámhoz, hozzá adom a 189 idegent.

Ilyen számitás mellett 10 évi átlagban Aradváros egész területén, 1000 lakosra esik 34.7% százalékos halalözletés.

Ezen kis eltérés után visszatérek azon kérdéshez, hogy miként áll tulajdonképpen a halalözletés Arad egyes városrészeiben?

Aradváros földrajzi fekvése megköveteli, hogy a város területén történt halalözletések száma, városrészenként tüntetessék ki. Érezte ennek szükségességét, ug Aradváros polgármestere, tere, valamint az orvosi hivatal is. Így hozza az orvosi hivatal minden hét végén a lapokban is és minden hónapban Aradváros polgármestere is így terjeszti be Aradváros törvényhatósági bizottságához. Ezt azon szükség követeli, hogy ha egészségügyi beavatkozások indokoltak valának, hadd tünjék ki tisztán, hogy hol rejlik a baj, és mit kell orvosolni. Azonban a földrajzi fekvés sajátságán kívül, még egy más mozzanat is van. És ez a műveltség fejlettség, mely mintegy határvonalat húz a városrészek között. Ezen nevezetes mozzanatotak nem szabad szem elöl téveszteni akkor, midőn arról van szó, hogy az egészségügyet felkaroljuk, és alapján javítsuk.

Mert ha a baj félszékét nem ismerjük és nem tudjuk, akkor a javítási intézkedés is csak ug találomra mehet.

A belvárosban történt halalözletések 7 évi átlaga 20% százalékos; a külvárosoké pedig 42.4%. Erről meggyőződhethet mindenki, a ki Aradváros

polgármesterének, az ezen kérdésre vonatkozó kimutatását megtekinti.

Könnyebb áttekintés végett és igazolásul, ime egy öt évi halalözletési táblázat városrészenként:

Év	belváros	Sarkad	Pernyáya	Gáj	Polturu-Ségá	Külhatar
1880	22.3%	30%	51%	63%	52%	40%
1881	23%	32.1%	49.4%	46%	43%	39%
1882	21.3%	32.1%	54.4%	47%	64%	48%
1883	17.2%	21.7%	40%	46%	33%	39%
1884	16.3%	31%	38%	50%	34%	21.7%

Ezen öt évi halalözletésnek átlaga, a városrészekben következő:

belváros	Sarkad	Pernyáya	Gáj	Polturu-Ségá	Tanyák
20%	29.2%	46.4%	54%	45%	37%

Ezen számok nyíltan beszélnek arról, hogy a baj nem a belvárosban, hanem a külvárosban van.

Már most önként következik azon kérdés, hogy oly mozzanat által, mint a csatornázás és vízvezeték létesítése, történhetik-e javulás?

A város földrajzi fekvésénél fogva a vízvezeték és csatornázás csakis a belvárosban létesíthető; mert hogy a külvárosokban is behozassék, arra azt hiszem, még gondolni sem mer senki.

Ha tehát a közegészségügyet javító intézkedésekről szó lehet, akkor első sorban a külvárosokat kell célba venni, mert hogy ezekben rettenetes az állapot, az kétségtelen; de hogy miként fog a külvárosokban a helyzet javulni az által, ha a belvárosban vízvezeték és csatornázás lesz és a külvárosok ug maradnak, mint vannak, azt nem vagyok képes felfogni.

Arad belvárosja jóformán elszigetelve áll a külvárosoktól, itt lakik a művelt közönség, állítólag rosz vize van és a földalatti rendszere pedig állítólag borzasztó és mégis a 7 évi átlagos halalözletése 20 százalék. Danzig város vízvezeték és csatornázás mellett 10 évi átlagban 28.66% halalözletést mutat, tehát 8.66% százalékkal többet, mint Arad belvárosja. Nincs az országban egyetlen egy város, mely oly csekély halalözletéssel volna, mint Arad belvárosja. Sopron mutatja a legkisebb halalözletést, 22.2% százalékos, de csak egy évről; ez is 2.2% százalékkal nagyobb, mint Arad belváros halalözletésének 7 évi átlaga. Angolhonnak 21.4% százaléka van, Franciaországnak 23.8%, és Poroszonnak 26.7%.

Az „ARADIKÖZLÖNY” tározója.
(Aprilis 25.)

A tuskó.
— Az „Aradi Közlöny” eredeti tározója. —

Előre bocsátom, hogy nem az Oreczy-utca busángajról lesz szó.

Sőt a mennyiben szükséges, komolyan mondom, nem is e formátlan jószágokat látva vágódott agyamba e história, egészen másutt kell annak a csirját keresni, a mennyiben pedig világosabb akarnek lenni — noha az aprillisi fogas szél a legsötétbb gúnnyát erőszakolta rám, — megmondanám, hogy a Thalia papjainak és papnőinek buscától szomorú ábrázata juttatta eszembe ez igazmesét.

Tuskónak mi a Farkas Béla? hívtuk. A történelem egy-egy helyen mindég hezagos marad, így az is kifürkészhetlen lesz, mikor kapta Béla ezt a nevetet, de annyi igaz, hogy pásszlott reá e a név egy picinyt. Kurta, zsiros nyaka aligvekönyabb a törzsnél, apró feje is oly lép vette ki magát, mint a kicifrázott utjelző a váradi uton.

Valami esendes béke terült el az arczán. Egyéb látni való nem volt az. A hétköznap mégis csak hétköznap tavaszi napsugarral is. S a tuskó hétköznap ember, a ma és holnap embere. Planumai kicsinyek, rendszeren a holnappal záródnak le. Pedig az ambítió a holnaputánul kezdődök s vége a nagy messzeség. Nem is czél az, csak időtöltés, mint mikor a kószálók csak nagy lombán, a szárnya egy pár legyintésével ereszkedik alá az alantasabb sziklákra.

A hétköznapie arczáról nincs mit szólni. Különös ismertető jelei nincsenek, azon nem viharzanak át szenvedélyek, esendes változatlanúság a ma czéljaival, a holnap terveivel. Mikor a tuskó egykedvű arczonásai közé vetem szemem, ha valami szórakoztat, az az egyformaság. Valóban a tuskónak még normanapon se változik a constumeje.

És mégis mily különös egy forrongó crater. Talán bent a pusztítás daemonaí lesik a jelt, hogy borzasztalmas hatalmasságukról adjanak tekintélyt szerző fogalmat, mig kívül a tetején az enyelgő szellő egyre a szerelemről susog a tarka-barka virágok között; fent a hegyvornon a gyenge, gýmóltalan hópíhe csillog s egy ideitvédő sugár tönkre tehetné, mégis talán az indul meg először, hogy esse-

veszetten vonja magával a közelség kolossális szemedőjét.

A tuskó semmit se beszél az ő kifejezéstelen arczával, s szívébe mégis — ugylehet — lázongani készül az ábrándok lavínája (vagy hiszen, az ábrándok lázongának mindég). És éppen azért csodálatos az a megjelenésével, mert előre láthatatlan.

A hogy én eddig tudom, a Vörösmarty utcában nagyon leltve. Oda állítja valami hatalmasság. Ilyenkor kissé megváltozik a széplős arcz. Csak ugy ömlék ki belőle az áhítat. Bizonyosan a templomot gondolja itt ez a tuskó.

Sokszor elvisz az utam ez utcába. (Valahogy roszat ne gondoljanak. Tudtommal itt nincs takarékpenziár és hitelszövetkezet, ha csak a „Victoria” nem akar ez utcában győzni.) Rendszeren összeütödöm a tuskóval. Ilyenkor összerenzen, mint a falevél, mikor nagyot üt rajta a zugó fergeteg. Két szemem kimered, mint vékony hólepel alul az ugar czipereszintű kapuja és idres-bodrosan csavarodik össze, a hogy mozognak izmai a különös félelmében.

Még követjelölöt se hallottam jobban dadogni, mint ilyenkor a tuskót.

Furcsa a nagy zavarában. Összekanalaz büt-bát. Szinte szeretem látni ezt a nagy tehetetlenséget.

— Mit művelsz itt tuskó.
— Dolgom került. Azt nézem, (a szinbázra mutat) milyen szép lenne ez épület árucarnoknak és te — e közben összelapult, mint a kiontözött ürge — mit gondolsz egyesütl-e a kereskedők két társulata? Majd, — hogy egészen kilóditson a meggyőződéséből nagy érdeklődéssel kérdezte: Te, vajjon sikertülni fog-e a Mülek-czélra rendezendő majális?
Idején látok megállót süiteni, körülmben talán a Csiky darabjairól is kikéri véleményem.
— Mit beszélsz te össze-vissza? Bruder meg vagyok ijedve. Neked bajod van. Gyónj meg tuskó. Mit keresel itt?
— Nagyot pisilogott, aztán fáradtan dobta le karjait.
— Semmit. Hidd el, csak a levegőt szűr- esölni jöttem ide.
— Mindég csak azért és min-lég csak ide? Ez gyanus. Egészen kikelt az arczod, (már akkor a verejték is futott le azon.) Beszélj tuskó. Sokkal nagyobb fontosságú ez in-

terpellatio, semhogy a választ egy percze is elodáznai engedjem. (Valóban ug beszélek, mintha már egészen bepotyantam volna az öt évbe.)

A tuskónak ide is, oda is engedett a szándéka. Még a haját is elbodorzta a határoztalanságban. A kis polyhat az orra alatt gyomláta, mint a paréjt a fejcs saláta között. A szemével a lábhatárt kereste, (mivelhogy a szembáron az én tekintetem esungott) végre is, mintha én lennék az ideáljának a mamája, rázendítette nagy tremolalva: — Itt balzsamos a levegő . . .

— Vigyázz, még agyonütöd Schuster-t és utójára se leszen csatorna, meg vízvezetek.

— Csak itt balzsamos, e rövid utcán! Keblemet merész vágyak hevitik e helyen, szivemet szétpattanja valami kifejezhetetlen sóvárgás. Itt újra születek.

— Adósság nélkül?
— Az anyag megszüntik, a szellem ural- kodik. A földi gondolatok megszünnek, itt egy más birodalom kezdődök. Minél többet élvezek e helyen, annál nagyobbbat változik lénységem.

— Egy kis pápdástgot magam is észre veszek.

— Látd. És a hogy a képeletet megalkuszik az ésszel, én bizva-bizom.

— Hja, ez az ember tragoediája.
— Tudod mit, teljesedni fog.
— Nem tudom.

— Jer, csak jer, — e közben vonsozolt, mintha Sárdombon cipelnélé fe az anyósát egyik nagyobbabbásu hangversenyen a médiumra — s meg se állított addig, hogy a Maros loscogó hullámainak morsáját nem hallhattuk.

Levetette kabátját.
E jelenet alatt egész sajátgósan arra gondoltam, hogy vajjon mennyi a Lipót-mező létszáma.

Még az inget is feltúrte.

Akkor aztán nagyot kergetett a légen, ide-oda lengette vezna karjait.

— Te, mit szólsz e karokhoz?
— Nem értelek.
— Ugy-e népszimümi karok? Ne is beszélj, perse, hogy azok. Hej, majdha ezek- kel csapkodom a szinen a levegőt és szavalom Gándör Sándort. Soha olyat! . . .

— Mi lét téged.

— Sok. Színész leszek. Hiába, a mi igaz, igaz. A tehetségem nem lehet beköba verni. Kitör és eget kér.

— Még mindég nem feleltél arra, a miről kérdeztél. Mert hogy épen a Würösmarty utcában olyan balzsamos a levegő?

— Nem érted?
— Nem.
— Ott szedegettem magamhoz a hivatásszeretetet.

— Ki adogatja be, te?

— Egy másik eszmény. Hms és verből van. Szeme olyan, mint a makói utca, hold nélkül, homloka, mint a galsai gránit, lábai, mint egy vendéglo portió, egész lénye pedig olyan, mint a mádi bor: edes.

— És látd mindég?
— Látdm. Ó nélkülözhetlen. Minden este akad dolga a szinen. Játszik. Egy olyan papné, a kinek minden este van miséje, c s e n d e s miséje.

Elhallgatott. Szép esendesen felrántotta a kabátját s a nagyon reptlő vágyak vitték el messzire a gondolatát.

En meg, a hogy a tuskó eszményivé változott arczvonásába tekinték, csak azt gondoltam el, milyen szépek lehetnek itt Aradon a kőristánék! . . .

Mert nagy sor az, mikor egy tuskót is a lelkesedés sanjargatja.

Floricia.

A filiszter leánya.

[48. Folyt.] (Regény két kötetben.)
Irtá: Ejsaimar Hjorth Boyesen.

— Az „Aradi Közlöny” számára fordította: M. G. —
MASODIK KÖTET.

XV.

„Mi történik?”

„Mr. Palfrey” szólott Hampton, emberfölti erővel igyekezvén önuralmát visszanyerni, „ön tanult jogot, ön megmondhatja nekem, hogy föltéve, hogy a szám meg lett változtatva — tekinthető-e ez hamisításnak? Beacsúlszavamra mondok, hogy nem volt szándékomb senkit megcsalni, kiváltképen ily csekély összeggel nem.

„A törvény a jelen esetben bizonyára ön ellen lenne Mr. Hampton”, válaszolá hidegen Palfrey.

Hampton föluggott és elkezdett a szobában szaladgálni.

„No jól van”, kiáltott föl végre, kifeszített mellel megállván Cunningham előtt, „mit kíván tőlem? Mit tegyek?”

„Azt kívánom, hogy ön nekünk a bánatpénz visszaadását biztosítsa és helyettünk a bánját megvegye, válaszolja Cunningham. Láthajta, hogy szaktuczába kergettük önt és nem használna önnek semmit, ha a föltételek fölött alkudozni akarna.”

„Ezt a kívánásotg nem teljesíthetem”, horgé az áldozat. „Éz egyszerűen tönkre tételemet jelentené.”

„Es ha feltételeinket nem fogadja el, akkor ön nincs tönkre téve?” kérde Cunningham érzéketlenül. „Előttem ug rémlik, hogy a dolog egyre megy.”

„Bocsánatot kérek”, vágott közbe Palfrey, „azt hiszem, hogy mint érdekelt fél én is beleszóllhatok. Mi az adásvévesi szerződést önnel, mint szövetkezetének megbízottjával kötöttük meg és ragaszkodunk, hogy az betartassék — azután eladhatja a bánját anak, a kinek akarja. Ha holnap délig a vételár nem lesz kifizetve, akkor bánatpénze elveszett és figyelmeztetni kívánom önt, hogy kötelezettségének Mr. Hampton vállalira hártásával ön is könnyen szenvedhet veszteségeket és végtelenig húzódó pereket idézhett elő. En Mr. Hampton anyagi viszonyait nem ismerem alaposan, de mi nem fogadjuk el azt, hogy az ön szövetkezetével megkötött szerződés ő reá, mint bevőre átruházassék.”

Cunningham éppen vállszólni akart, midőn erős kopogás hallatszott. Mindnyájan felugrottak és várakozásteljesen néztek az ajtóra.

Egy szolgáló lépett be.

„Egy ur van itt, a ki Mr. Hamptonnal kíván beszélni.” jelenté az inas

„Megmondta nevét?” kérde Cunningham.
„Nem.”
„Nem megmondtam önnek, hogy ha valaki Mr. Hampton után kérdezősködik, azt mondja, hogy nincs itt?”

„Ezt meg is tettem. De ez az ur azt állítja, hogy Mr. Hamptonnak itt létét biztosan tudja.”

„Menjen ki és mondja meg neki, hogy családott.”

Mr. Hampton csakugyau szánalomra méltó volt. Egy óra alatt egy hosszu, munkás élet

Württembergnek pedig 31,5% százaléka. Hogy mi okból érdemelte meg tehát Arad belvárosa azt az erőszakos meghurcolást, a mit a megjelent füzetben kapott, az megfoghatatlan.

Több tárgyilagosságot várt volna a város a közegészségügyi bizottságtól és több körültekintést akkor, midőn a belegegyezést adta ahhoz és kezelt nyújtott az alkalomnak, hogy a város az ország színe előtt megleckéztesse.

Avarfy Imre dr.

Tisza Kálmán miniszterének a hét folyamán nyilatkozni fog a képviselőházban az országgyűlés hátralevő szakának teendőiről és munkarendjéről és a azon időpontokról is, melyben a kormány az új választásokat megtartatni kívánja.

Minisztériális kinevezések. Tisza Kálmán miniszterének — mint a "Nemzet" értesül, — a L u k á c s László országgyűlési képviselőt meghívta a pénzügyminiszterium hitelszabályzatnak vezetőjéül. Ez osztály élén előbb Wekerle államtitkár állott. — Lukács László miniszteri tanácsossá való kinevezetése csak némi idő múlva fog fogantatni. Lukács a pénzügyminiszteriumban az első főosztály vezetőjéül fogja átvéteti, mely főosztály köztudomás szerint két ügyosztályt, t. i. a pénzügyi és számviteli — továbbá a hitel- és vasuti-ügyek osztályát foglalja magában. — A b o n y i Emil országgyűlési képviselő osztálytanácsosi ranggal, valosínüleg legközelebb, miniszteri titkárrá fog kinevezetni a közlekedésügyi miniszteriumhoz.

Megyei közügyek.

Aradmegye tavaszi közgyűlése.

I.

— április 25.

A megyeház nagyterme zsúfolásig megtelt. Az érdekes tárgysorozat a legmesszebb vidék képviselőit is bevonozta a közgyűlési terembe.

Egy sereg szabályrendelet indította meg csendesen a közgyűlést. Csakhamar azonban megszólalt az elnöki csemetye. Kezdődött a választási actus a folyt mindvégig nagy érdeklődéssel. És a vármegye meg lehet elégedve választásával, a mely mindkét állásra jeles erőt juttatott.

Azután következett a tárgysorozat legérdekesebb pontja: a megyeház kiépítése tárgyában beadott javaslat, mely egy hatalmas és magas színvonalra álló vitát provokált.

B o h u s István nyitotta meg egy indítvánnyal, mely megfelelő volt és időse-rűségbe, de indokolás folytán is, mindvégig uralkodott a vitán. Nem is szőlt ellene senki. Más véleményen csak az öreg Sz o n d y Imre volt, az egyedüli függetlenségi a megyei közgyűlésen. . .

Nagyon félt attól, hogy mire a vármegye kiépíti a házát, hát nem ő költözik bele, hanem — az állam.

Mert hát, rossz csillagok járnak.

A következő szónok O r m ó s alispán volt, a ki nála már megszokott hévvel tört lánzdát az új megyeháza mellett és a közgyűlés éljének között kért épületet az ő tisztviselőinek és — árváinak.

gyümölcsöket így elveszíteni, ez több volt, mint a mennyit elveszíthet. Térdálmán állás és tekintélye gazdasági alapult, hogyan élhetne volna túl annak elvesztését? Szinte érezte, hogy a megvetés jégáradása árnyéka miként borul rá és a mint tekintete véletlenül a szemközt lévő tükörbe esett, hasonmását képzelte maga mögött látni, a ki felegyerezhőtt visel. Ez a szemképzés egy pillanatig annyira a valóság színezetét nyerte, hogy Hampton akaratlanul is a tükör elő lépett és azután borzadályal tántorodott vissza.

"Mondja meg az utolsó feltételét, Mr. Cunningham," hebegte Hampton akadozó hangon.

"Megmondtam már."

Az inas meg egyszer bejött jelenteni, hogy a kint álló ur, ha csak egy pillanatra is, Mr. Hamptonot kívánja látni: és vele beszél.

Palfrey keresztül hajolva az asztalon Cunninghamnak igen komoly dolgokat látszott mondani. Hampton elmeéledve jarkált a szobában, a szöveg mintáját figyelmesen látva tanulmányozni és kezét fordítva, úgy hogy azok minden ize roppogott. Simon macskabérséggel egyikről a másikra tekintgetett és az asztal alatt dörzsölte kövér kezét.

"Mr. Palfrey új világiasban adja elő a dolgot," szóló végre Cunningham, "és tekintettel régi barátságunkra és családjára, megelégszem, hogy egy kék folttal meneküljön. Lehetséges, hogy a védel, az ön titkos eszele dacára, épséghen marad és miután a "Maid of Athens" megszerzése végtére is nem rossz üzlet, a következő feltételeket szabjuk ön ellen: Ön természetesen lemond a részére kikötött többléről, részvényeit fizetés helyett elfogadja az új társulat részvényeit és kötelezi magát, hogy a jövő évi augusztus végeig azokról egyetlenegy darabot sem ad el. Mi azt hisszük, hogy a bánya állapota három millió dollárnyi részvény kibocsátására feljogosítja."

Ezen feltételeket magában foglaló szerződést azonnal kiállították és aláírták, ellenben a kivakart számkok tartalmazó ügyiratot csak a következő szövegben fogták össze:

"Ez most," mondta Cunningham lekötelező, szeretettel méltó módon, "lássuk, hogy mit akar Mr. Craven küldötte. A jó ember most már teljesen ártalmatlan és csalódásért egy kis fájdalom díjjal kárpótolt-hatjuk."

Az azonban senki sem volt hajlandó ezt a

V á s á r h e l y i László, Z s e l é n s z k i Róbert gróf, B r ü c k Gyula, és S á n k a Lajos röviden érveltek Bohus indítványa mellett, míg N a c h t n e b e l Ödön általános figyelem közt mondta el közgyűlési szónoklatának egyik legszebbiket, mely egy érveléssel, mint polemikus irányval általános hatást kellett.

Vásárhelyi Béla végébe a vitát egy lendületen beszédrel, mely a hosszúra nyúlt vitát befejezéséhez juttatá.

Ezután a szavazás történt meg a Bohus István indítványának elfogadásával.

Részletes tudósításunk a következő:

II.

Fábán László főispán megnyitja a közgyűlést, üdvözi a szép számban megjelent bizottsági tagokat.

Ezután felolvassza a tekintetelt és tudomásul vétettet az évnegyed alispáni jelentés.

Szathmáry Gyula főjegyző felolvassa a számonkérő szék jelentését, mely a központi hivatalok ügykezelését teljesen rendezően találunk konstataja.

Vásárhelyi Béla nagyon ajánlja a közgyűlésnek, miszerint a jelentésben foglalt azon indítványt, hogy az árvaszéki határak feldolgozására a gyampentzár terhére két kiegészítő irnok alkalmaztassék, elfogadják.

A számonkérő szék jelentése a jelzett indítvány elfogadása kapcsán tudomásul vétettet.

Felolvasottak ezután két belügyminiszteri rendelet, melyek egyike a megye szervezési szabályzatán, a másik pedig a tisztviselői nyugdíjintézményre vonatkozólag alkotott szabályrendeletre kíván módosításokat. A két szabályrendelet a kívánt módosításokkal ellátva felterjeszték a belügyminiszterhez.

Épp így módosított a miniszter kívánataira a betegség vagy szellemi fogyatékosok folytán munkakeptelenül váló tisztviselőkkel szemben követendő eljárás vonatkozó, valamint a községi szervezkedés irányelveit kijelölő megyei szabályrendelet.

Es azután sorba jött a községi levelhordókra, a bányamunkásokra, csöszökre, a regalektelezett italmérésre nézve alkotott szabályrendelet, melyeket a közgyűlés egy-egy kisebb módosítással látott el.

Olvastattak ezután a belügyminiszter leírata, melyben a megye közönsége által tett felterjesztésre jóváhagyja, hogy a székházban lévő és eddig főispáni lakásul használt helyiségek alispáni lakásul alkalmaztassanak, de egyuttal azon óhajának ad kifejezést, hogy a helyiségek szaporításakor a főispáni lakás is a megyeházán helyeztessék el.

M i h a j l o v i t s A k o s gyampentzári ellenőr és R a s k ó István megyei aljegyző lemondása tudomásul vétetvén, ez utóbbinak évi 300 frt kezdjű szavazatot meg és pedig ez évi majus hó 1-től.

Ezután következett az ekként megürült állásoknak választás utáni betöltése.

Fábán László főispán a kijelölt bizottságba a maga részéről V á s á r h e l y i Béla, N a c h t n e b e l Ödön és D á n i e l Gergely bizottsági tagokat nevezi ki, míg a közgyűlés B o h u s István, V á s á r h e l y i László és B á n h i d y Albert bárót választja be.

A kijelölés tartamára az ülés felfüggesztett.

Elnöklő főispán újabb megnyitván a gyűlést, kihirdeti a kijelölt bizottság határozatát, mely szerint a megürült aljegyzői állásra O l á h Elemér dr., H a j k a György és T h o m a Mózes jelöltettek ki.

A választás elrendelgetvén, a szavazatszedő küldöttség B o h u s István elnöke alatt H e n d r e y Pál és H o f f b a u e r

humorisztikus fordulatot követni. Csúpan Simon kiserlette meg mosolygott, és által láthatóvá válván fekete, utolagosi fogcsora. Hampton a legmélyebb levertséggel nyult kalapja után, egy percig elgondolkozva nézett annak belsejébe és azután az előszobán keresztül a kijárat ajtója felé indult. A másik három ur szivarra gyujtott és követtek őt. Midőn Hampton a ház előcsarnokába ért, egy estélyi öltözkében levő ur türelmetlenül lépett eléje és félre vontá.

"Mi az ördögnek várakozatsz ily sokáig?" mondta indulatosan. "Aláírásodra van szükségem —"

"Te — te voltál a rendőrhivatalnok!" szóló mérgesen Hampton.

"Rendőrhivatalnok! nem, rendőrhivatalnok soha sem voltam, bár sokszor meggyűlt velük a bajom," válaszolá Walther rendíthetetlen nyugalommal. "Nézetem szerint ezek nagyon gonosz fajta fickók."

"Még atyádból is gunyot akarsz fúzni, te elvetemült fiu!" mondá az öreg ember dühösen.

"Ne felekedjél meg atyám arról, hogy hol vagy," viszonzá a fiu figyelmeztető fen-sőbbséggel. "Ne idézz elő itt botrányt."

Walther a Mr. Hamptonot követő nakra alig ügyelt. Atyját megnyugtatói igyekez-vén, megfogta karját és éppen ki akarta vetetni, midőn egyszerre szemközt látta magát Löwentnal Simonnal. Lélegzete elakadt és egy pillanatig halálra ijedtnek látszott.

"Ah, itt találom!" sziszegte Simon düh-től halványan és oly tekintettel, mely ellen-fele a legkevésbé sem hathatott megnyugtatólag.

"Mi az ördögöt akar tőlem?" kérde Walther fenhéző hangon.

"Azt majd mindjárt megmutatom," folytató Simon ugyan azon a sziszegő hangon és mielőtt a fiatal ember kezevel védekezhetett volna, úgy arcul csapta, hogy a szeme is szikrázott bele.

Walther, lélekjelenlétét el nem vesztve, oldalzsebébe nyúlt és Simon csaknem ugyan-azon pillanatban egy pisztolyosóvet látta arca-nak irányozva. De ugyanakkor a fegyver félre lett tve és a Simon fiú mellett elfütyülő golyó háta megett a falba fúródott.

"Megdondolatlan ember, hogy ön most nem gyilkos, csak nekem köszönheti," szóló Palfrey szigorral. "Adja ide pisztolyát!"

(Folyt. köv.)

Sándor bizottsági tagokból alakítottat meg, míg a bizottság jegyzője K o s z t o l á n y i Imre szolgabíró jelöltették ki.

Az ülés újabb megnyitván B o h u s, István bejelenti a szavazás eredményét. Beadott összesen 96 szavazat. Ebből O l á h Elemér dr. 80, H a j k a György 2 és T h o m a Mózes 14 szavazatot nyerve, O l á h Elemér dr. aljegyzővé megválasztották.

A gyampentzári ellenőri állásra kijelölésbe hoztak: L e v i e c z k y Tivadar, H a j k a György és P a l á g y i Kálmán.

Miután a többség ezutal sem volt kivethető, a szavazás elrendeltetés a szavazatszedő küldöttség működése tartamára az ülés felfüggesztették.

Beadott összesen 100 szavazat, mik közül H a j k a György 59, P a l á g y i Kálmán 40 és L e v i e c z k y Tivadar 1 szavazatot nyerve, H a j k a György gyampentzári ellenőrré megválasztották.

Szathmáry Gyula főjegyző előterjeszti a kiküldött megyeház építési bizottság kidolgozott tervezetet és költségvetését, melyet annak idején lapunkban részletesen ismertetünk. Az állandó választmány a tervezetet elfogadásra ajánlja azzal, hogy a felveendő kölcsön márv a jövő évtől kezdve 2%-os törvényhatósági pótdal fedeztessék.

B o h u s István a folyton emelkedő adókkal szemben nem fogadhatja el a benyújtott javaslatot egész terjedelmében. Indítványozza, hogy az ügy adassék vissza a megyeházépítési bizottságnak azon utasítással, hogy egy olcsóbb tervezetet nyújtson be, melynek értelmében egyelőre csak a szükséges helyiségek bővíttessék ki a megyeház, míg a teljes felépítés halasztassék el.

Szondy Imre ugyan nagyon szeretné, hogy a megye egy díszes székházat nyerjen, de erre most az időt nagyon is kedvezőtlennek tartja. Ellene van egy kivételnek, mint az építkezésnek és addig nem kíván határozni e tárgyban, míg tisztában nem lesz ama nagy kérdés, vajjon az önkormányzat terén marudnik, vagy államosítani fognak-e a megyék. Hosszabb indoklás kíséretében benyújt egy határozati javaslatot, mely szerint az építkezés bizonytalan időre halasztassék el.

O r m ó s Péter alispán tüzetes infokollással kel a javaslat védelmére. Nem díszes palotát akar a megye építeni, de egy folyton érzéhető, égető szükségletet pótolni. A tisztviselők egészsége erősen veszélyeztetve van a jelenlegi szűk helyiségekben. És a mi fő, a megye legfontosabb iratai, az árvaszéki ügydarabok oly helyiségekben vannak elhelyezve, melyekben 24 óra alatt a tűz martalékaivá lehetnek. A jelenlegi állapot tarthatatlan. Kéri a javaslat elfogadását.

Vásárhelyi László szerint az már túlhaladott állapont, vajjon építünk-e vagy nem. Ezt a törvényhatóság már kimondta, midőn a terv kidolgozásra bizottságot küldött ki. Tény az, hogy a választmány javaslata kissé nagy arányokat ölel fel és a jelenlegi helyzet meg nem telet. Hozzájárul B o h u s István indítványához.

Zselenszky Róbert gróf szintén Bohus indítványa mellett emel szót, s ezt annál is elfogadhatónak tartja, mert a tapasztalat is azt bizonyítja, hogy a jelenlegi helyiségek nagy része meg felezi a szükségletet. Az állandó választmány által javasolt 2%-os pótdal oly teher volna, melyet a törvényhatóság a jelen viszonyok között el nem bír.

S á n k a Lajos reflektál Szondy Imre beszédére és az önkormányzatot éppen nem látja veszélyeztetve s nem tartja egy cseppet sem aggályosnak valamit az önkormányzat érdekében tenni. Annál kevésbé, mert a jelenben már tarthatatlanná vált állapottal szemben valamint csakugyan tenni kell. Vég-célhoz vezetőnek tartja Bohus István indítványát és azért azt elfogadja.

B r ü c k Gyula dr. a nagy szükséglettel szemben nem látja terhesnek az állandó választmány javaslatát és egész terjedelmében elfogadja azt.

G a l J e n ő dr. csatlakozik azokhoz, kik Bohus István indítványát elfogadják s csak az alispán előterjesztésere kíván megjegyezni tenni. Azt vette ki ugyanis az alispán szavai-ból, hogy az árvaszéki irattartást, az árvák vagyonát vesztly fenyegeti. Ezt meg kell előzni. Indítványozza, hogy a közgyűlés hatalmazza fel az alispán, hogy fokozott óberséggel örkődjék és örökötessen az árvaszéki irattára felett.

N a c h t n e b e l Ödön előtte szóló kívánsá-gára megjegyzi, hogy ha az egész törvényhatóság tüdőre vállalkoznék, még akkor se tudná elviselni azt az óriási felelősséget, mit a folyton veszélylyel fenyegetett árvavagyon mindnyájukra ró. Tizenöt évig elhalgatták a hibát, de most, hogy fölösmer-ték, meg is kell azt javítani. Nem az a kérdés most, építsen-e a megye, vagy nem. Ez túlhaladott állapont a most legfeljebb az építés módozatait lehet megvitetni s azt vajjon helyes-e az állandó választmány elő-terjesztése.

Az előterjesztés ellen eddig két érvet hoztak fel. Az egyik, mely az államosítástól félti a megyét, nagyon phantastics. Ezért visszavetini a javaslatot nem csak azt jelentet, hogy az építkezés elhalasztassék, hanem hogy a napirendről teljesen levetessék. Ezt az inconsequentiait pedig nem követheti el Aradmegye törvényhatósága, mely csak a mult közgyűlés egyhangu határozatával manifestálta az építkezés szükségét. A másik argumentum az már practikusabb. Bizony nagy teher is az a 2%-os pótdal, melyet a megye 11 évre előre vetne ki, és különösen nagy teher akkor, midőn előre látható, hogy az állam maga is kénytelen lesz az adót felemelni. És ez a körülmény indítja szót az arra, hogy Bohus István indítványát elfogadja oly értelemben, miszerint az állandó választmány egy olcsóbb s a viszonyoknak megfelelőbb javaslatot készítsen s azt már a jövő közgyűlés elé terjessze be. E mellett azonban az árvaszéki irattárnak egy pillanatig sem szabad bizonytalansághban maradnia. Erre vonatkozólag az a pótdalvínyit terjeszti elő, hogy az alispán az immár megürült főispáni lakásba költözvén, az irattár a volt alispáni lakás boltozatos, tűzmentes termeiben helyeztessék el.

Vásárhelyi Béla úgy látja, hogy a közgyűlés nagyon eltér a tárgytól. A multkori

közgyűlés nem csak az árvaszék veszélyeztet-tett volt, de a főrő helyiségek miatt is el-határozta a megyeház kiépítését. Most csak arról lehet szó, vajjon tényleg nagyon terhes-e az állandó választmány tervezete, és hogy mint telhet az olcsóbbá. A kérdést azonban már nem szabad ad graecas calendas elhalasztani. Ő azt indítványozza, hogy a megye ne 11 évre de egyelőre csak két évre vette ki a 2%-os pótdal és addig ne is fogjon hozzá az építkezésekhez. Ha a törvényhatóság már pénzallapallal fog rendelkezni, olcsóbb lesz az építkezés is, mintha kölcsön utján eszközölné azt.

O r m ó s Péter alispán nem tartja elégsé-gesnek azt, hogy a tervezet az állandó választmánynak egyszerűen visszaadassék. Mondja ki a törvényhatóság hogy mit tart szükségesnek és mit kíván fedezni. Nachtnébel pótdalvínyára csak azt jegyzi meg, hogy neki a főispáni lakosztályal egészen más terve van. Ő ott akarná összpontosítani az egész közigazgatási iradot, míg maga régi lakásában marad meg. Ez lényegesen megkönnyítene a kormányzatot.

Szondy Imre megmarad határozati javas-lata mellett s elfogadásra ajánlja azt.

B o h u s István szerint bajes a választmány-nak utasításokat adni. Az legjobban tudja, hogy mi a legegésbébb szükséges.

O r m ó s Péter Bohus indítványához pótdal-ványul azt kívánja hozzátetni, hogy a terv az állandó választmány után a kiküldött bizottsághoz utasítások és az menjen újra keresztül minden tételeen és mérskélje a szükségletet és költségvetést. (Általános hely-yesés.)

Fábán főispán szavazásra tüzi ki Bohus Istvánnak az alispán pótdalvínyával kiege-zített indítványát.

G a l J e n ő azonkívül Nachtnébel Ödön pótdalvínyát is szavazásra kéri kitüzetni.

O r m ó s alispán más orvoslást ígér, de az illető indítvány már csak azért is kivihető, mert minden referens nem saladhat folyton egyik épületből a másikba át.

N a c h t n e b e l Ödön visszavonja indit-ványát.

A közgyűlés erre egyhangulag elfogadta Bohus István indítványát az alispán pótdal-ványával együtt s így a javaslat az állandó választmányának s az építö bizottságnak adatik vissza.

Fábán főispán bezárva a közgyűlést, foly-tatását holnap délelőtti 9 órára tüzi ki.

Csanádmegye közigazgatási állapotáról.

(Az 1886. évben.)

— Az Arad Közlöny" levelezésejéről. —

Makó, ápril 25.

Csanádmegye közigazgatási állapotáról a vármegye közigazgatási bizottsága, a megyei bizottsághoz terjedelmes és kimerítő jelentést tett, melyből kiemeljük, hogy a mult évben a törvényhozás által a közigazgatás terén alkotott nagyfontosságú törvények, melyek egyrészt hivatva voltak a minden oldalról sürgetett közigazgatási reformoknak megfelelő, más oldalról a jó és gyors közigazgatást megteremteni — jelentékeny befo-lyással voltak a törvényhatóság mult évi tevékenységére.

Az administratio terén a felügyelet és ellen-őrzés szigorítása szükségessé válván, az 1886. évi XXI. t. cz. a főispánok hataskörét szélesítette, így itt is intézkedés tétetett, hogy jö-vőre a számonkérő szék tágab körben mozogjon, az ellenőrzés pedig hatályosabban legyen gyakorolható, — ugyanezen t. cz., mely egyrészt a megyei tisztikar állandóbbá tételére, másrészt a megyei tisztviselők jö-vőjének biztosítására nézve intézkedik, a czél-nak teljesen megfelel és örömmel üdvözöl-tetik; mert habár a számviteli és egészségügy képviselőinek kinevezése folytán az ez irányban új dolgok teljesen kelteggé ninesenek is, mind-azonáltal ez az általános kinevezési rendszer behozatalára első lépésnek tekinthető; az ad-ministratio minden ágához szakemberre lé-vén szükség, ez pedig joggal megkövetelheti, hogy a megválasztott pálya, ha annak be-csütellettel megfelel, részre biztosítottassék.

A tisztviselők jövőjének némi biztosíté-kál szolgál a megyei nyugdíj intézmény kö-telező behozatala. Csanádmegye törvényható-sága azonban megelőzte ebben a törvényhozást, a mennyiben a megyei tisztviselők nyugdí-jasztását — 1872-ik évig visszamenőleg 1886. évi január 1-től kezdve, életbe léptette és a nyugdíj-alap létesítésére 8 száz. megyei pótdal-vót szavazott meg.

Az új törvényhatósági törvény mult év augusztus 15-én lejtette életbe, a megyei szabályrendelet — ügyrend és a megyei nyu-gdíj szabályzat ezzel összhangzásba hoztak, il-lelve módosították.

A községek rendezéséről szóló 1886. évi XXII. t. cz. szok hozgot pótolni van hivatva és köztétele, hogy jó hatással lesznek an-nak intézkedései, különösen a községi ad-ministratívál oly fontos szerepet játszó belső ügykezelés és számviteli illetőleg egyöntelű eljárást hoznak be; ez nem csupán a rend végett kívánatos, de az ellenőrzés megköny-nyebbitése szempontjából is kívánatos volt. Mi ellenben a községi törvény azon intéz-kedés, hogy a számvizsgáló gyűléseken a köz-gyűlésen kívül álló alkalmas egyének bizansanak meg, hogy minden díj nélkül elnököljenek, a tanácskozást vezessék és a tapasztalokról je-lentést tegyenek, — általánosságban alig lesz kivihető; mert meg egyrésztől a számadási helyességek és szabályrendeletileg előirt kellekeinek felülvizsgálata szakértői bírálat tárgyat képezi és megyei szakközégek által eszközöltetik, addig másoldalról a dolog ter-mészetében fekszik, hogy e teendőket a köz-ség kötelekéhez tartozó független állású egyé-nek, kiknek érdekében áll, hogy saját község-kü számadási rendben legyenek, nemcsak könyvben, de pontosabban is teljesíthetnek.

Az új községi törvény azon intézkedés, hogy az államadómentes napszamosok kö-zségi pótdal vehető ki, különösen a kisebb községek és telepítvényesekre üdvösen ható, met a szegényebb sorsu zsélékre eddig kivített nagy községi adó már az elviselehet-lenségig fokoztatott, így helyzetük tekinté-té-

ben csaknem teljesen egyetlen lakosok a köz-ség terheiben közösen osztzkodnak.

A községi törvény mult év július havá-ban lépven életbe, azon megyei szabályrende-let, melyben az összes megyebeli kis és nagy községekre kiható szervezési irányelvek állapít-tattak meg, már elkészült és a községek utasítottak, hogy ennek alapján községi szer-vezési szabályrendeleteiket 1887-ik év első fe-lében készítsék el.

A megyebeli községekről e jelentésben következő említtetik:

M a k ó város tisztikarában azon vál-tozások állottak elő, hogy P o z s o n y i Feren-ces polgármester állásáról lemondván, hely-lyébe M a j o r Miklós első árvaszéki ülnök, ennek helyébe F ö l d e s i János ügyvédje-lölt választottat. N a g y János rendőrkapi-tány lemondása folytán ezen állásra a főispán C s e r e s n y i János kovácházi szol-gabírót nevezte ki. G a l a m b Péter árva-pentzári pénztárnok sikkasztás miatt állásától felfüggesztettet, helyébe R a t k a y Imre ele-nőr, ennek helyébe N a g y Imre közpénz-tári ellenőr lett helyettesítve. A városnak 1885. év végeig 6 db. számadási maradt hát-raléka, 1887-ben szaporodott 7 számadással; beérkezett a mult évben 7, az év végével maradt hátraléka 6 számadással, ezen szá-madások azonban el vannak készítve, csupán képviselők tárgyalására várnak. Az 1887-évi költségelőirányzatban a város kiadásai 157,240 frt 64 kr.; bevételei 59,744 frt 97 krt tesz-nek; maradványuk utján fedezendő 97,495 frt 67 kr.; mely összegből minden a d o f o r i n t után hetvenegy k r. esik községi pótdalvót. . .

A város anyagi helyzetében javulás ál-land be, amelyben a 250,000 forintnyi vasuti részvényei már ez évben jöve-delmeznek; a város a régi marosi árteri tölésait az ármentesítő társulathoz egyességg utján átadván, azért 45,000 frtot kapott, melyből terhes függő adósságot fizetette.

Makó városa az általa fenntartott rend-szeres szegény menházban állandóan 41 szegény tartott, azonkívül 111 szegényt meg-alapított rendszeres havi segélyben részesít-tett és szegényeinek ellátására a mult évben 5140 frtot adott ki.

A központi járásban Apát-falva községnek számadási hátaléka ninc-sen, a folyó évi jóváhagyott költségelőirány-zat szerint a község kiadásai 13,776 frt 84 kr.; bevételei 9696 frt 55 kr., kivetés útján fedezendő 4080 frt 29 kr., melyből minden adóforint után esik 13 kr. községi pótdal vagyis 4 krral több az előbbi évinél. Ezen község a kincstartól a mintegy 600 catast, hold kapától örökörön megvette 130,000 frtért, a község a vételár törlesztésre felveendő köl-csönrel fogja fedezni.

M a g a r - C s a n á d községnek száma-dási hátaléka nincsen; a folyó évi költségve-tésben a község kiadásai 6131 frt 31 kr., bevételei 2929 frt 87 kr., községi pótdalvól fe-dezendő 3201 frt 44 kr. miből minden adó-forint után 21 kr. vagyis 6 krral több esik, mint az előző évben. Ezen község törzsvagy-onát a kincstartól megveti árterü legelő földdel gyarapította.

F ö l d e á k községnek számadási hát-raléka nincsen; a folyó évi előirányzat szer-int a község bevételei 2929 frt 87 kr., ki-adásai 8932 frt 45 kr. községi pótdalvól fe-dezendő: 6295 frt 95 kr., így minden adó-forint után 38 krral vagyis 18 krral több mint az előző évben, amely különbözet onnan ered, hogy az egyházi és felekezeti iskolát kiadások a községi költségben vannak felvéve.

L é l e községnek számadási hátaléka nincsen, a folyó évi költségelőirányzatban kiadásai 2008 frt 6 kr., bevételei 440 frt, fe-dezendő 1568 frt 1 kr., a hiányból esik min-den adó forint után 1 frt 8 kr, ezen látzó-lag nagy kivétést az igen csekély földadó után kivételt és tisztán eszik a községet ter-helő gazdasági kiadás okozza.

K i s - K i r á l y h e g y e s községnek számadási hátaléka nincsen, a helybenhagyott előirányzat szerint kiadásai 1400 frt 84 kr., bevételei 228 forint 31 kr., a pótdalvól fede-zendő 1182 frt 53 krral esik minden adó fo-rint után 40 kr.

A l b e r t i községnek számadási hát-raléka nincsen, az előirányzat szerint a fölvő évi kiadások 2009 frt 84 kr., a bevételek 800 frt, így pótdalvól fedezendő 1209 frt 27 kr., melyből minden adó forintra 27 kr esik vagyis 13 krral kevesebb mint az elmúlt évben.

P i t v a r o s községnek nincs számadási hátaléka, a folyó évi költségelőirányzat szer-inti kiadásai: 4250 frt 76 kr., bevételei 1189 frt 72 kr, tehát pótdalvól fedezendő 3061 frt 4 kr., minden adó forint után 27 kr., így 13 krral kevesebb mint az előző évben.

A m b r ó z f a l v a községnek nincsen számadási hátaléka, a költségvetés szerinti kiadásai: 1896 frt 89

TÁVIRATOK.

A timár-strike.

Budapest, április 25. (Az Aradi Közlöny eredeti távirata.) A timárok strikeja folyton nagyobb mérvet ölt. Ma már a Jordán- és Wolfner-féle bányák munkásai is megszűnték a munkát.

Perczel pécsi diszpólgár.

Pécs, április 25. (Az Aradi Közlöny eredeti távirata.) Perczel Miklós volt főispánt Pécs városa mai közgyűlésén hosszsz munkódése alatt szerzett érdemi diszpólgárra választotta.

NAPTÁR.

Április 27. Kedd. Róm. cath. naptár: Kilit és Marcellin. Prot. naptár: Kilit. Görög oros naptár: (Ápril 14.) Márton pápa. Nap két 4 óra 53 perczkor. Nap nyugszik 7 óra 4 perczkor.

Április 30. A „Kölcsey-Egyesület” irodalmi kiadványa Kisjénőre.

Asphalt-e vagy fa-burkolat?

(Levél a szerkesztőhöz.)

Arad, ápril 25.

T. Szerkesztő ur!

A templom-utca újhó kiköveztetése, illetve asphalt burkolattal leendő ellátása ügyében becse lapja mai számban megjelent közleményre vonatkozólag pár megjegyzésemnek kérek a közérdek szempontjából helyt adni.

Ugyanis nézetem szerint a táviróhivatalnak lehetőleg zajtalan munkálkodhatása céljából nem tartom czélrésznek a Templom-utczának sem kockakövel, sem pedig asphalt burkolattal való ellátását, mert a kockaburkolat a kocsiközlekedés csak addig okoz kevést zajt, míg az tökéletesen jó állapotban van; de addig is a löpátek koppanásai elég zajt okoznak, hogy a távirással foglalkozók munkája megnehezíthetők. Kétségtelenül kevesebb zajjal jár a kocsiközlekedés asphalt burkolaton, mert ezen a kocii egyszerűen zajtalanul halad, de a löpátek koppanása csak úgy hallatszik és pedig útszerte, mi a távirásra szintén zavarólag hat — mint kockakövezetnél; — azonkívül egy nagy hátránya az asphalt burkolatnak, hogy a nyári időben is igen sikkamos a lovaknak s különösen fokozódik e baj, ha nedves a burkolat, de veszélyese válik télen, a legnagyobb mérvben, a mennyiben ezen a lovak, melyek nálunk a hepo-huppás török-kövezetben vannak szokva, — elfognak gyakran bukni, mely körülmény nemcsak anyagi kárt fog az illető ló tulajdonosoknak okozni, de a közlekedést is nagy mérvben meg fogja gátolni; az asphalt elcsúszott lovak nem éreznek maguk alatt elég biztos, (elegetlen surlódat okozó) talajt, nem könnyen kelnek fel, ezen a kocsi ugy képtelen segíteni, hogy az elbukott ló alá pókrózt hoz s akkor a ló könnyebben és hamarabb kel fel. — De ezen procedura hosszabb időt igényel s valószínű, hogy ily alkalmakkor népsódület és a közlekedés időnkénti megtorlódása fog támadni az amugy is élénk közlekedéssel bíró és szük utcában. Megjegyzendő, hogy a csodálhat az iskolákban is esetleg éppen ez időtűt kijövő gyermek-sereg és tanuló ifjuság is nagyban emelni fogja, mely tudvalevőleg az ily olcsó látványlónak ugyis nagy barátja.

Továbbá figyelembe veendő azon körülmény is, hogy ily alkalmakkor könnyen szerencsétlenség is történhetik.

Mindenen hátrányok elodázására legjobbnak vélelmezem a f a k o c k a b u r k o l a t o t, amerikai módszer szerint előállítva.

Ez teljesen zajtalan, amennyiben ezen a patkó koppanása igen csekély mérvben, a kocii zörgése meg éppen nem hallatszik. Másodsor nem sikkamlóss sem sz a r a z, sem nedves időben; a víz és csapadékok pedig mint roz hővezetőn csak sokkal nagyobb hideg mellett fagyznak meg, mint asphalton, vagy kőburkolaton; továbbá elég tartós, (eltart 8-11) évig ily nemű közlekedés mellett, javitva még anyai ideg fenntartható) ha jól, és jó anyagokból készítettik.

A mi annak előállítására költségeit illeti, olcsóbb az asphaltnál, mert egy méterközvetem nem kerül többbe az alapos munkákkal együtt 4¹/₂—5 frtnál, tisztántartásra pedig éppen annyiba, mint a kockakövezet.

Megjegyzendő, hogy eleget lenne a posta-és távirata épület előtt 100 méter hosszban készíteni, mert ezen távolon túl a minden esetben tartósab kockaköburkolat nem hoz a távirásra gátló zörejt.

Felemlitendő még, hogy tapasztalásból tudjuk, miszerint az asphalt comprimé-n alkalmazva és a lovak csuszamlását meggátolni célzó rovátkák az első évben eltűnnek, mert a nyári hőség az asphaltot annyira megpuhítja, hogy ezen rovátkák a kocii közlekedés alatt kiegyengetetnek, s az asphalt meglehetősim felületet képez.

Végül a templom-utcai iskolaépület előtt sürgősen lenne a kijáróknál egy-egy 6-8 m. hosszú erős vaskorlát készíttendő a járda szelével párhuzamos irányban, — nehogy az iskolából rendszerint kirohanó gyermekek a kocsitúra kizsáradva, az elgázoltatás veszélyének legyenek kitéve; — ily korlátok nagyobb városokban már régen alkalmazásban vannak. — Ezen korlátok jelzésül jó lenne még az utcai lámpák egyikét arra helyezni, nehogy esetleg egy a helyi-lyel ismeretlen sebesen hajtó kociis beleütöközök.

Ezeket szükségesnek tartottam felemlíteni, hogy a körülmények szigorú mérlegelése mellett itt a legegyszerűbb utcai burkolat alkalmazása vételessé foganatba.

P. A.

HIREK.

Arad és Vidéke.

Aradmegye évnegyedves közgyűlése. tegnap délelőtt vette kezdetét nagy érdeklődés mellett, a mit részint a napirendre tűzött választások, részint a megyéhez kiépítésének tárgyalás alá került ügye magyaráztott meg. Az aljegyzői állásra Oláh Elemér dr., a gyámintézati ellenőri tisztre Hajka György eddigi közigazgatási kiadó választottat meg. A megyeház építési tervét nagyon drágálta a közgyűlés és olesóbbitás végett visszavonta a bizottságnak.

Az aradi ev. ref. egyház presbyteriumának gazdasági választmányára vasárnap délelőtt gyűlést tartott, melyen jelen voltak: Ferenczy Gedeon elnökléte alatt: Noránt István, Sándor Zsigmond, Borsi Benjámán rendes-, Papp Imre és Harmath János pötagok, Kulcsár István jegyző. Az ülésen az egyházi és közalap adó-hátrányok töröltettek azon egyházi tagoknak, kik a városból elköltöztek vagy meghaltak, vagy pedig kizáróképtelenekké lettek.

Küttig Albin vezérőrnagy, aradi váraparancsnok, Albrecht főherceg jubileumára Bécsbe utazott.

Iskolaszéki ülés. Arad szab. kir. város iskolaszéke f. évi április hó 25-án, azaz esütörtökön délután 4 órakor a városház emeleti kistermében rendes havi ülést tart, melyre a t. iskolaszéki tag urak tisztelettel meghívatának. A tanácskozás tárgyai: 1. A polgári fiúiskola tantervének jelentése, e tanterv részéről az iskolaszéki képviselőnek megválasztása tárgyában, 2. Öv. Hercsényi Lajosné aradi lakos panaszsa Preisinger József igazgatótól ellen. 3. Ugyan ennek átírata, a házi ipar tanításánál alkalmazandó hazai himnuszok rajzainak beszerzése tárgyában, 4. Az iskolafelügyelő jelentése, a Horváth József és Wlaseil Károly közegési tanítók által nyert szabadságidő leteltéről, 5. Az iskolafelügyelő jelentése, Kiss Ida városi közegési tanítónő beteges állapotáról és annak helyettesítéséről. 6. Az iskolafelügyelő jelentése, a jelen 1886-7. iskolai év alatt a közs. iskolákban beszédett könyvtárról és annak mikénti felhasználásáról. 7. Az iskolafelügyelő jelentése, az iskolamulatszóokról. 8. Elnöki előterjesztés egy leányiskola építése iránt. Aradon, 1887. évi április hó 25-én. Salacz, kir. tanácsos, iskolaszéki elnök.

Edelsheim-Gyulay Lipót báró Zarándi nagybirtokos, nyugalmazott főhadparancsnok a tegnapi esti vattal fával, ifj. Edelsheim-Gyulay Lipót br. és Lukácsy Lajos ügyvéd jogtanácsosával zarándi birtokról, hol néhány napon át tartózkodott, Aradra érkezett s innen Budapestre, ifj. Edelsheim br. pedig brezovai birtokára utazott.

Küldöttség a magyar államvasut főfelügyelőjénél. Tegnapi délután Paulis, Gyórok, Radn a közlések küldöttsége kereste fel Pekár Károlyt a magyar államvasut aradi főfelügyelőjét, hogy május 1-étől kezdve ismét eszközölje ki a szőlőbirtokosok részére a naponta többször közlekedő omnibusz vonatokat. Reméljük is, hogy a magyar államvasut igazgatósága tekintetbe veszi az illető közlések és szőlőbirtokosok kérését, annál is inkább, mivel az elmúlt években e vonalon közlekedő omnibusz-utakat buszásként kifizették magukat.

Egyházi zsinat. Az aradmegyei görög-keleti román egyházi zsinat ma délután 3 órakor a román seminarium nagytermében tartja folytatódólag gyűlést, melyen több fontos ügy kerül tárgyalás alá.

Tavaszi zivatar vonult el a tegnapi délutáni órákban fejünk felett. Dörgött, csattogott az ég és időnkint meg-meghasogatta egy-egy cikázó villám. Aldásos meleg eső hullott alá a földre, jétkonyan hatva a fakadó növényzetre. Egy látszik, hamar meghalagta az ég a jó aradiak kérését, a kik csak tegnap reggel indultak el a buzasztelő környetre áldást kérni a buzára és esőt a földre.

Lieber József központi tanfelügyelő körúrtában Aradot is meglátogatta és a vasárnap esti vattal Budapestre utazott.

Pálffy Albert, szépirodalmunk e kitűnősége, ki néha még most is felveszi a tolat, s a „Budapesti Szemle” csak az imént közölt tőle egy regényt, — rokonai látogatására néhány napot Aradon töltött, s ma utazik vissza a fővárosba. Arad fejlődéséről nagy dícsérrel emlékeztet, mert városunkat már hosszabb idő óta nem látta.

Küller János, az ujonnan kinevezett aljárásbíró tegnap délelőtt foglalta el hivatalát.

A belügyminiszterium Aradmegye közigazgatási, árva és gyámhatóságának május havi szükségletei fedezésére 7600 forintot utalványozott.

Gyázorvát. A következő gyászjelentést vették: Gyergyó-szt.-miklósi Kövér Paulina férj, löger-patonyi Hervey Kalmánné s férje Hervey Kalmán és gyermekeik: Máriaanna, István, Agnes, férj. sárkeresztúri Urbánics Kalmánné s gyermekeik, Vilma; — néhai Kövér József özv. Varga Hugóné után Varga Ignác, Emília férj. Szabó Lajosné s gyermekeik; — Kövér László s neje bajczai Beliczay Izabella és gyermekeik: Marianne, Gabriella és Janka; — Kövér Ilona férj. topesti Buzáth Simonné s férje és gyermekeik: Mária, Erzsébeth, Ilona, István, Margit, Kalmán és János; — Kövér Kalmán és neje csalmai Jankovics Mária és gyermekek: Mária; — Kövér Málvin, a maguk és nagy kiterjedésű rokonság nevében bánatos szívvel tudatják felejthetetlen emlékü edes anyjuk, anyósuk, illetőleg nagyanyjuk és szépanyjuknak özv.

gyergyó-szent-miklósi Kövér Jánosné, szül. kistörpesteri Márkovits Annának, f. év és hó 23-án délután 3 órakor, élete 72-ik évében, a halotti szentségek ájtatos felvétele után agyszéllődés következtében történt gyászos elhunytát. A boldogult hült teteme folyó hó 25-én, délelőtt 10 órakor fog a rom. kath. egyház szertartása szerint „Csutak Károly aradi első temetés-rendező intézete — Entrepise des pompes funébrés” által, a battonyai sírkertben lévő családi sírboltban örök nyugalomra bétetni. Az engedélt szent-mise áldozat ugyaneseak f. hó 25-én, reggeli 8 órakor, a battonyai r. kath. szentegyházban fog az egek Urának bemutatattni. Aldás és béke lengjen a drága halott emléke felett! Battonyán, 1887. ápril 23.

Az aradi polgári fővesszegety által f. év ápril hó 24-én tartott rendes lövészet eredményéről a következő kimutatót vették: A díjat Kövér Gábor nyerte szegélyvesséssel. Találót löttek még Szege 4-es 3-as 2-es 1-es a következők:

1. Kövér Gábor	1	1	3	21	25
2. Klein Ignác	—	1	11	25	22
3. Patay Gusztáv	—	1	4	9	6
4. Dobiaschi J.	—	—	7	10	7
5. Regényi Kálmán	—	—	3	4	6
6. Marek Mór	—	—	2	5	6
összesen	1	3	30	74	72

Az aradi román seminarium ifjusága vasárnap este a seminarium nagytermében a könyvtára alapja javára szavaltat, ének és zenéhangversenyt rendezett, nagy közönség előtt. A zsinatra bejött eseresek és lelkészek közül számosan vettek részt. Ott láttuk: Paguba Vazul, Beles János, Mangra Vazul, Ceonete Tudor, Troileacu János dr, Pipos Péter dr, Mitsis Manó (Kaposvár), Zigrea Miklós (Nagyvárad), Csorogaru Ramulus, Papp Vazul (Uj-Arad), Babes Vinca (Budapest), Tempea Pal (N.-Torák) Groza János (N.-Halmagy), Telescu lelkész, Antonovits, Pécsán Sándor, Feier György (Borosjenő), Lázár Tódor (N.-Várad), Kornya János (Makó), Crotiunescu György (Belucuz), Popa György, Fianes (Pészak) stb. Először Mangra V. tanár, az olvasókör elnöke tartott felolvasást, melyben az ifjuságot buzdította az önképésre és előhaladásra, miután az ifjusági zenekar eljátszta a „Nemzeti himnusz” E. A. Hubschtól. „Bogdán Lengyelországban” költeményt Bolintean D.-től szavaltta Micleu Gy. II.-od éves papnövendék meleg érzéssel. „Beszarabia elarútása” Vasilian St-től előadta az énekkar. „Trois Duos” duette, Danclat előadta Chiciu M. II.-od és Musesan D. III.-ad éves papnövendék. „Az anyagi jólét forrása a gazdálkodás” czimmel felolvasást tartott Mihutia S. II.-od éves papnövendék. „Romane” előadta az ifjusági zenekara. „Siciliai ének” Borumbesutól, előadta az énekkar. „A seraili öröze” költemény, Alessandri V.-től, szavaltta Turcu J. III.-ad éves papnövendék. „Az erdőben” és „A vadász” Flondor F.-től előadta az énekkar. „Az anya az első és a legjobb nevelője gyermekeinek” című felolvasást tartott Vatián T. III.-ad éves papnövendék. „A hugonották”-ból adott elő az ifjusági zenekara egy részt s végül „Roman induló” Vidu J.-től, előadta az énekkar. „Rahova-galop” Cordonian C. M.-től előadta az ifjusági zenekara. Majdnem minden egyes picet a hallgatóság megújratott. Az ifjuság valóban szép haladást tanúsított magáról, ugy a szavaltatok, ének és zenében egyenként elismerésben részesültek. A közönség kedves emlékü innepély benyomásával távozott a növendékek terméből.

A Gyoroki olvasó-egylet vasárnap délután tartotta meg évi közgyűlést, a tagok kiváló érdeklődése mellett. Több apró kebli ügyek megvitatása után az új tisztviselői kar következőleg választották meg: Elnök: Buczurka Ferenc, alelnök: Molnár Lajos, pénztárnok: Kauffmann Lajos, jegyző: Kovács Ferenc, könyvtárnok: Koczó Károly. Választmányi tagok: Pálly Máttyás, Szemetelny Károly, Varga Imre, Kohan Herman, Racz Sándor és Csiky Károly.

A vízjogi törvény értelmében tudvalevőleg semminemű szilárd anyagot nem szabad a Marosba dobni. Ez ellen nagyon sokat vétenek a katonák, kik a várbeli oldalról mindenféle galyakat dobálnak be a vízbe, minek folytán a meder ott eliszaposodik és a víz az innenoldalra tolul át.

Tanítónő-helyettesítés. Murády Emeza magyar-pécsai közegési tanítónő betegeskedése folytán Buczy Mihály déznai tanító által helyettesítették, ki állását hétfőn el is foglalta.

Telephon-hálózat Világoson. A világosi magyar-francia cognac gyár telephonon összekötö a gyár, pince és lakás helyiségeit az irodával. A telephon-hálózat bevezetésével Rózsa Géza aradi mechanicus van megbízva.

Vesszt ebek. Emleltük a múlt napokban, hogy egy vizslán a vészesség contatálott. Most ismét öt ebet helyeztek résztergél alá. Ma vizsgálják meg a gyanus állatokat.

Óvoda Kurticsion. Füzesséry Emilia gyermekóvónő — mint Kurticsról lapunknak írják — kérvényt nyújtott be Aradmegye közigazgatási bizottsághoz, hogy Kurticsion gyermek kertet létesíthessen. A kurticsi közegési előjáróság és az iskolaszék felkarolta ezen ügyet, s így hisszük, hogy az óvoda nem csak megnyitható, de fenntartható is lesz.

Társaskocsi Gyoroktól Kovaszinczig. Kautmann Lajos gyoroki birtokos és kereskedő Gyoroktól Kovaszinczig társaskocsi közlekedését akarja létesíteni, mely mindenestre nagy előnyre fog válni a szállóhegyekbe ránduló aradi közönségnek. Ohajtjuk, hogy e vállalat mielőbb letereljön, mely évök óta egyik várakozó ohajtuk fog megfélemleni. E vállalat anyagi tekintetben is, mindenesetre ki fogja magát fizetni.

x — Figyelmeztetés. Nagy maradékladás. Hogy postzó, gyapuzóvet és szőnyegraktárunkat a leltározás előtt mennél inkább megkiesebítsük, a lehető legutányosabb árban engedjük azt át a t. cz. közönségnek. Spitzer Jakab és fia Arad.

Hazánk és a főváros.

A szegedi Krausz testvérek cég bukása. Krausz testvérek ellen a csod szombaton elrendeltetett; tömeggondnok Rózsa Izse; egyidejűleg Pick Márk ellen is csod rendeltetett, tömeggondnok Kelemen István. A „Krausz testvérek” cég vezető tagját, Kr a u s z B e n d ő t este vizsgálóti fogságba helyezték aLaenderbank, trieszi Anióbank és „magyar országos bank” feljelentése folytán, hogy őket a cég külföldi czegekre kiállított szedelgő utalványok leszámlaltatása által 65,000 forintig megcsalta. — A kolozsvári Krausz és Sezyfert kolozsvári tojás-export nagy cég a szegedi Krausz-cég bukása miatt liquidál.

Öngyilkos állatorvos-növendék. Budapestben, szombaton korán reggel a városi kórház Stefánia- és István-ut sarkán levő kis fenyes-erdőben, az előkelő világ talákozói helyén egy fiatal ember holttestére bukkantak. Szíve körül látszott a se, melyen át a golyó szívébe hatolt, Pisztolty, vagy revolvert azonban nem találtak körülte, a mi azt a gyanút keltte fel, hogy valami lelketlen tolvaj már ellopota a halott mellől. Mialatt rendőrök és a városi kórház reggelit sétáló körültekettek az öngyilkost, egy fiatal ember közeledett a csoporthoz. Fekete Ignác szigorú orvos volt, ki a reggeli órákban ki szokott menni a ligetbe tanulni. A mint a halottat megpillantá, elhalványodott, s ezzel a felkiáltással: „Ez Regner Antal, az én barátom” — összerogyott. Ajultságából csak perczek múlva tett magához, s ekkor elmondta, hogy az öngyilkossal, aki harmadéves állatorvos-növendék volt, együtt lakott a Wesselenyi-utczai 16. számú házában. Mindketten csongrádiak lévén, benső barátságban állottak egymással. Az utóbbi időben Regner Antal napról-napra komorabbá vált s különösen sokat panaszokodott fejfájás miatt. Néhány nappal ezelőtt vizsgát tett s szerencsétlenségére megbukott az életpantól. A törekvő ifjú, ki napot, éjt folyton tanulmányainak szentelt, e csapás mélyen lesújtotta. Több év óta már minden támogatás nélkül, egyedül lecke-adiósból tartotta fenn magát s lelke el nem bírta a gondolatot, hogy a kützés ideje ismét hozzabarra nyult. Péntek este azzal a kéréssel fordult barátjához, kölcsönözzön neki néhány forintot. Fekete teljesítette e kérést és sejelme sem volt arról, mily célra fordítja majd Regner ez összeget. A szerencsétlen ifju pisztolyt vásárolt s kiment a ligetbe, hogy ott véget vessen életének. A Stefánia-ut és István-ut sarkán levő kis fenyes-erdő közelében lőtte magát szíven. A szerencsétlen ifju szüleit táviratilag értesítették a szomorú esetről.

Véres pisztolyárba Deesen. Fekete Miklós honvédhadnagy és Munteanu Aurél tartalékos honvédhadnagy és ügyvéd közt tetleges összecsordulás miatt, e hó 23-án reggel pisztolyárba ment végre. A feltelemek voltak: 30 lépés távolság, 5 lépés előremehetéssel. Mindkét fél egyszerre lőtt, a kikötött 5 lépést betartva. Feketének ágyékába a hatolt a golyó, sebe elvevessékes, Munteanul a mindkét lábba keresztül lövettet. Mindkét nehézségesült a deési kórházban fekszik. Fekete sebedei voltak, Mérai hadnagy és Somogyi főhadnagy, Munteanu Lászar Sándor huzsárhadnagy és Róth Károly gyógyszerész. A két szerencsétlen állapota Deesen általános részvételt kelt. A párbaj oka Munteanu egy nyilatkozata volt, mely Fekete személye ellen irányult, kinek előbbi kereskedő segéd voltát kifogásolta. Erre következett a Fekete tetlegesége. Fekete hadnagy — mint lapunkat értesítik, — csakugyan kereskedőségét előbb, de kitűnő szorgalma miatt a kolozsvári honvédőrmesteri iskolából a Ludovicuumba vitették fel, hol szép sikerrel tette le a hadnagyi vizsgát. Igen szerény modoru fiatalember, mig Munteanu eracelleriadi miatt, eddig is gyakran emlegettette nevét.

Rövid hírek. Esztergomban szombat délelőtt szenteltek fel Bendes Imre beszercebányai püspököt. Simor János hercegprimás szentelte fel a bazilicában, nagy közönséggel jelenlévén. A szertartásnál, mely a szónoklattal együtt délig elhuzodott, segédkelek Dulánszky Nándor pécsi és Palásty cizm. püspök. Deletán a hercegprimásnál diszebed volt. — A z „Excelsior” ballet, — mint a „Színház” jelenti, — eddig huszonegy előadással 46,269 frt 77 krt jövedelmzett a fővárosi operában; a ballet felszerelési összesen 45,641 frtba került s így ez a költség már visszatérült. — A gyónutó teafa. A hazaszállási határban levő gróf Erdődy-féle erdőben többekkel együtt már az őszőlő fogva fadöntéssel foglalkozott Granasovits József nevű 20 éves harasztiifalusi legényt e hó 13-án az utolsó ledöntött fa oly szerencsétlenül ütötte fejbe, hogy rögön meghalt. — Öngyilkosság. Tibold József rajkai zsandárpáranesnek e hó 21-én főbe lötte magát. Tettének oka ismeretlen. — A május első léptetés a honvédségnél, mely már a napokban kezdte fog vétetni, elég kedvezően fog kiütni s nevezetesen a törzstiszt rangokban nagyobb számú előléptések várhatók. Így a gyalogságnál 4 alezredes lép elézredessé, 6-7 őrnagy alezredessé s ugyanannyi százados őrnaggyá. Századosi rangot nyer 7-8 főhadnagy s főhadnagyi rangba lépnek az összes 1878éki hadnagyk. A lovaságnál 2 alezredes nevezeték alezredessé és 2 százados őrnaggyá; a lovasasság egyéb rangjaiban nem kedvezőbb az előléptetés, mint a múlt novemberi volt. — Tábornoki rangot ez alkalommal senki sem fog nyerni a honvédségnél.

A nagy világ.

Szobaleányból miniszterelnök. Lutz bajor miniszter házasságról Münchenből azt írják, hogy az ott mindenkit nagyon meglepett, a miniszterelnök ur koránál fogva. Baró

int után 35 kr esik, vagyis 2 krral több mint az előző évben. Ezen község a kincskártól 1886. évben megvett 628 hold földből 100 holdat nyilvános árverésen igen kedvező árak mellett adott el és a fennmaradt 228 hold területet tehénjárásnak megtartotta.

Kövegy községe számadással nem maradt hátralekka; költségeit szerint kiadással 3090 frt 82 kr, bevételét 1529 frt 60 kr, mutakozó 1561 frt 22 hiányból pótdó utján esik minden adó forint után 46 kr, vagyis 16 krazaráll több, mint az előző évben.

Sajténny közegének számadási hátánaka nincsen; a jóváhagyott előirányzat szerint kiadással 9026 frt 99 kr. bevételét 64 frt 1 kr; a 6572 frt 98 kr. hiányból pótdó utján esik minden adó forintra 32 vagyis 3 krral több mint az előző évben.

A battonyai járásban Battonya városának számadási hátánaka nincsen. a folyó évi jóváhagyott költségeirányzatszerint kiadással 21,396 frt 85 kr. bevételét 11,359 frt 56 kr; közegési pótdóval fedezendő 10,037 frt 29 kr, melyből minden forintra 23 kr esik, vagyis 1 krral kevesebb, mint az előbbi évben.

Tornya községnek számadási mind készülték; a folyó évi költségelőirányzat szerint kiadással 13,339 frt 91 kr, bevételét 4,449 frt 57 kr, a kivetés utján fedezendő 1890 frt 34, minden adó forintra 26 vagyis 2 krral kevesebb, mint az előző évben.

Kevermes községe a szegényi és zmuikavéltási számadásokkal van hátralekka; a közegési jegyző az ellene emelt fessés és feygelmi vádak alapján állásúttól felbeszítetett — állása a képviselő által bejesítés által töltetett be; előirányzat szesítés kiadással 8130 frt 49 kr, bevételét 4315 frt 54 kr; pótdóval fedezendő hiány 3814 frt 95 kr és így minden adó forintra 58 vagyis 3 krral kevesebb, mint az előző évben.

M. Dombeghy háza a közegnélszámhátralekka nincsen. kiadása 3496 frt 61 kr, bevételét 723 frt 95 kr; pótdóval fedezendő 2773 frt 66 kr, minden adó forint után 25 kr esik, vagyis 16 krral kevesebb az előző évben.

Raf. Dombeghy háza kis közegnélszámhátralekka nincsen. kiadása 283 frt 11 kr, bevételét 81 frt, hiányát 202 frt 11 kr; kivetés minden adóforint után 57 kr, vagyis 11 krral kevesebb, mint az előző évben.

Mat. Dombeghy háza kis közegnélszámhátralekka nincsen. kiadása 438 frt 96 kr., bevételét 60 frt, hiányát 378 frt 96 kr., mely közegési pótdóval fedeztetik minden adó forint után 10 krral. Ezen felette nagy kivetés a seges csekély számu és szegénysorsu lakotárányban nem álló iskolai költségek állapoztatik.

(Befejező közlemény következik.)

KÜLFÖLD.

A legújabb francia-német afre. A Schnaebelen bár vezetett fenyesjellegéből, meg mindig dominál. Francia kedés szerit a dolog a ma módja az adett volna, ha a német kormány — birban a Schnaebelen honarúsi úzelmetűntető adatkoknak — panaszszal fordulvala Schnaebel cabinethez, követelven a derék hazeli biztos áthel, ezést másóvá — példoda, hol a bors terem. Alig tételezhető hogy Franciaország ily megkeresésnek tett volna eleget. Mi több, egy előkelő francia államférfi kijelenté egy interviuóval apírónak, hogy a Schnaebelen esetében csak a eljárás illet volna Németországhoz.

Vélt jogok tudatában azonban a sulyos „teutonok” a rövidebb, bár sensátosabb kihívó utat választják. Schnaebelen ur elég igazgatalon levén néhány méterrel átlépni francia határt, elfogatott a leaban álló rendőrök által. Ez a „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” hangsulyozza, Schnaebelésaját állítására hivatkozván, ki eltag beismerte, hogy csakugyan német területen fogott el.

Ha e beismerés csakugyan megtörtént, az a fenyesgető bonyodalom oka nagy részben el van távolítva, kivált, ha kitűnnék, hogy Schnaebelen nem úgy lett átsálya a német területre. Ez esetben — de csakis ez esetben — a francia közvélemény megugyogodnék azon gondolatban, hogy Schnaebelen fogatása által a nemzetközi jogon nem törődurva sérelem.

Barmiként legyen, a párisi német ügyvédek által nyújtott felvilágosítások már eddigis kétségelenné tették, hogy Németország nem akarta provócalni Franciaországot a határszéli biztos elfogatására. Az utabban Párisból érkezett összes hírszások megegyeznek abban, hogy a helyszíni megjelleg szeritelt enyhíté a német ügyvivő azon kijelentése, mikép kormáki fogja szolgálatán Schnaebelét urát és tételeit fog adni Franciaországnak, ha kitéte, hogy az elfogatás francia területen történt.

LEGUJABB POSTA.

Mivel vádolják Schnaebelt? A legújabb tudósítások megerősítik azt a tényert, hogy Schnaebelen azzal vádolatik, hogy az és Lotharingiában felmerült honarúsi hírszások részese és hivatalos állásával vizsogott, e törekvéseket elősegítette. A bíróság Schnaebelét tartoztatását nem határozta el a vádol, hogy büntösgéregül kétségbevonhatlan bizonyítékok nem állottak volna rendelkezésére.

A párisi német ügyvivő szombaton haradszor érkezett Flour en s kullgymintertel, kinek Bis marek távirátát felstasta, melyben az utóbbi azon szándékát tájéki, hogy Sch n a e b e l e t szabadon hagyják, ha területértéte fordul elő. A német vizsgálóti iratok még nem érkeztek Berlinbe.

Ezek után még mindig nem lehet bizonyos, hogy a furcsa nevű francia határszéli tiszt neve hamar eltűnik a politikai látárról, vagy komoly complicitiókkal összekötésben fogja emlegetni a világtörténet.

Lutzugyanis 60 éves mult. Csak néhány év előtt vesztette el második nejét s már első házassága által meghasonlott a hypercatholicus párttal, mert egy protestans nőt vett feleségül s gyermekeit is protestansoknak nevelte, noha ő maga római catholicus. Özv. Riedingernek, ki most 42 éves, mint szobalány állt évek előtt Riedinger augsburgi gyáros szolgálatában. A feltűnően csinos és szeretetreméltó szobaczius annyira el tudta bájolni urát, hogy ez nőül vette. Ily módon nejére lett az egy milliomosnak s mostoha anyja két fiúnak, kik most a gazdag Riedinger czeg főnökei. A férj halála után a gazdag özvegy gyakrabban fordult meg Münchenben, megismerkedett Lutzczal, s az egykori szobacziusból nemskára miniszterelnöké lesz.

Negyszáz éves kéziratok. Philippolisban az ott élő Papageorgi Péter görög tudós állítólag tudományos értéket felfedezett itt. Egy barátja házában megtalálta Aristoteles egyes műveinek kézirati másolatát. Minden jel arra mutat, hogy a 180 lapra terjedt kézirat a tizennegyedik századból ered s egy akkori kiváló tudós műve. Az irás könnyen olvasható, a lapok tiszták s igen jól konzerváltak. Egyes lapok széllel megjegyzések is olvashatók, de ezek minden valószínűség szerint későbbiek, nem egyidejűek a kéziratokkal. Papageorgi nagyobb munkát készült írni e nevezetes kéziratokról, melyeknek főcímek s becsök abban rejlik, hogy egyes mondatok különbözőek a jelenlegi legjobb Aristoteles-kiadások szövegétől is. Tehát a szövegkritica nagy hasznukat fogja vehetni.

Rövid hírek. Wolter asszony Prágában ülte meg negyedszázados jubileuma igazi évforduló napját s számos ovációban részesítették; a bécsi burgszínházban a jövő hóban fogják megújítani. — Párisban az osztrák-magyar segélygyűlést gróf Hoyos nagykövete elnökölte alatt tartotta meg évi banquetjét s jelen volt Munkácsy Mihály is. — Sárdó u új darabot ír az 1889-diki világtárlás idejére. — Wild J. K. a., az angol híres földrajzi tudós, Londonban meghalt 74 éves korában. — Róma városi szombatot ülte meg alapítása hagyományos évforduló napját, de minden nagyobb ünnepe nélkül, csupán a colosseum kivilágításával; az ősi hagyomány szerint Róma most már 2641 év óta áll felem. — Orosz hirlap megindítását tervezik Párisban, az orosz kormány engedélyével. —

Sarah Bernhardt most azt híresztelteti magáról, hogy New-Yorkban három heti vendégszerelése alatt 60,000 dollárt veti be. — Dresdenban Hermann Richard a Dresdener Bank egyik igazgatója agyonlőtte magát. — Comites eset történt, bécsi Schützengasse egyik házában: a déli órákban megjelent egy lakatosnak látszó ember s a házbeltől körüláldogálva, leszedte a kaputól a rézkilincset, zárt sat., mintha a javítással volna megbízva: a leszedett holmival könnyelműen elsétált s csak később tudták meg, hogy — tolvaj.

SZÍNHÁZ

Április 25.

E. Kovács Gyula ma este a „Vasgyáros“ Derblay-jeben egészen új felfogásban mutatta be a szerepet, s ez főleg a második felvonásban tűnt fel. E. Kovács Gyula, midőn először közelít Claire-hez — az eddigi előadókól elterelőleg — ezt rendkívül nyugodtan, minden sötétben előzert nélkül teszi, úgy hogy szinte boldogan gyöngéd, mert sejtelve sincs neje gyűlöletes ellenszenvöl; így aztán sokkal megkapóbb és hatóságosabb megdöbbenése, a midőn Claire gőgösen visszautasítja. Ugy ebben a jelenetben, mint a párbajra való készülést közt nagy hatást ért el a kiváló művész, kit Czauyuga Emmával (ki Claire-t ma ritka drámai inventióval és művészi hatással játsza) többször tapsolták a lámpák elé. Hunyady Margit kitűnő Athenais-e s Somló ismert jeles Bligny-je mellett felemlíthetjük még a Havas Aranka kedves, rokonszenves Susanne-ját, a Kiss Mihály Octave-ját, a Végli Préfont báróját, a Szabó Moulinet-jét és a Fenyéri Machsine-jét, mint helyen való alakokat. Liczenmayer Poldi k. a. Préfont baronét adta, figyelmet keltő rutinnal és kedvességgel.

Szerkesztői üzenet.

Z. H. (Arad.) Lauka Gusztáv ur. kinek nagyérdemű emlékjegyzetei olyan feltűnő érdeklődést keltenek lapunkban, jelenleg a „Torontó“ szerkesztője és Torontó megye levéltárnoka Nagy-Becskerekben, hol közserzetet környezeti irattalunk kitűnő veteránját. — „Az én fánkaim“ című elcsúszt legközelebbi számunkban folytatjuk.

KÖZGAZDASÁG.

Vegyes közlemények.

Phylloxera irtószér. Brosclek Jakab Antiphyloxerin irtó szerével — mint lapunknak írják, — f. hó 24-én a kísérlet Frits Béla kinestári erdész menési szőlőjében eszközöltetett. Jelenvoltak: Atzél Péter, Salacz Gyula, Lócs Rezső, Laczay József, Péterfy Antal, Nesnera Aladár, Frits Béla, Somogyi Gyula, Kovács Agoston, Kohn H., Török Árpád, Török János, Buczurka Ferencz, Kotzó Károly, Molnár Lajos, Mészáros J. Vizer Péter szőlőbirtokosok. Vargha Imre vinczellérképezdei igazgató, Adámovits J. tanár, Fekete Pál és Rátz Sándor borászati vándor-tanárok, ezenkívül több vidéki és Ménés községi szőlőbirtokos. A kísérlethez szükséges irtószert Kohn H. menési szőlőbirtokos szolgáltatta. Ez alkalommal tetétt kísérlet egy más irtó szerrel is. A kísérlet eredménye később fog meghatározatni és nyilvánosságra hozatni.

Magyar királyi államvasutak. Az előre összehajlított osztrák-magyar szezervasúti jegyek kiadása f. é. április hó végéig meg fog szüntettni. Együttal az utazó közönség figyelmébe ajánlatik, hogy az általános csoportosítható kirutazási forgalomban létező szelvények alapján ugy Szerbiába, mint Romániába való utazásokra kirutazási jegyek állíthatók össze, melyekkel körülbelül 30 százalék menedíj kedvezmény engedélyeztetik és melyek bármely rendes személyszállító tehát gyorsvonatokra is használhatók és 45, esetleg 60 napig érvényesek. Ezen jegyek ára a budapest-belgrád-buziazi-temesvár-arad- vagy szeged-budapesti vonalakra I. osztályban 82 M. 50 fillér, a II. 62 M. 90 fillér, és a III. 41 M. 70 fillér, érvényességi idő 45 nap; a budapest-belgrád-orsova-bukarest-predéal-nagyvárad- vagy gyulafehérvár-budapesti vonalakra az I. oszt. 147 M. 10 fillér, a II. oszt. 108 M. 40 fillér és a III. 66 M. érvényességi idő 60 nap. Budapest, 1887. Április 19. Az igazgatósig.

Szészület.

(Április 25.)
(B.) Készaru nagyban 26—26.25, kicsinyben 26.75, hordó nélkül, per 100 liter.

Budapesti gabnatőzsde.

(Április 25.)

Jó kivitel, gyenge vételkedv, 10,000 mm. forgalom gyengén tartott árak mellett. Tavasz buza 9.24—9.25, őszi buza 8.16—8.27, tengeri május—juniusra 5.73—5.75, őszi zab 5.92—5.94, tavaszi zab 6.06—6.02, káposzta-repeze 10.87.

Hivatalos árfolyam

a budapesti áru- és értéktőzsde 1887. évi áprilishó 25-én.

Magyar aranyjárdék 6 sz.	101.05
Magyar aranyjárdék 4 sz.	88.25
Magyar papírjárdék 5 sz.	150.—
Magyar vasuti kölcsön	98.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1. kib.	127.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib.	115.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib.	104.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	104.—
Magyar földterhermentesítési köv. záradék	104.50
Temes-bánai földterhermentesítési kötvény	104.—
Temes-bánai földterhermentesítési köt. zár.	104.50
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földterhermentesítési köt.	99.—
Magyar szőlődezsnaváltási kötvény	119.—
Magyar nyereimény-sorsjegyek-kölcsön	124.25
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegyek	—
Osztrák járdék papírban	81.—
Jesztrák járdék ezüstben	82.—
Osztrák járdék aranyban	112.50
2860-iki osztrák államsorsjegyek	375.—
Osztrák-magyar bankrészesvény	288.25
Magyar hitelbankrészesvény	282.10
Osztrák hitelintézeti részesvény	5.93
Ja. és kir. arany	—
Ezüst	—
10 frankos arany (Napoleon's or)	10.03
Német birodalmi marka	62.35
London	126.—
20 markos arany	12.45

IDEGENEK NEVSORA.

(Április 25.)

Fehérkereszt-shálló. Kis Mór és neje, birtokos. Lippa, Bohus Miklós, tanácsos, Bpest, Lázár C. szolgabíró, Rékas, Argyelan János, arvaszéki jegyző, Makó, Pálty Albert, magánzó, Bpest, Weisz Jakab, keresk., Bpest, Daniel Lajos, Schlosser J., keresk., Bécs, Fenninger L., Müller Károly, utazók, Bpest. Nádor-shálló. Antonovits C. Moskovits A., birt., Lippa, Szabó József, szolgabíró, Pécska, Sanka Lajos, szolgabíró, Világos, Zigre M., ügyvéd Világos. Rajka M., jegyző, Simánd. Aranyoroszlán-shálló. Ganya Demeter, plébános, Szemlak, Gurban C., esperes, Buttyin.

E.-Kovács Gyula,

— a kolozsvári nemzeti színház tragicus szín-művésze — ötödik vendégjátéka.

Arad városi színház.
Folyó szám 204. 7. kisérlet, 12. szám

Kedd, 1887. áprilishó 26-án:

A fény árnyai.

A gróf Teleky-alapítványtól száz arannyal koszorozott eredeti szomorujáték 5 felvonásban. Irta: Sziglietti Ede. (Rendező: E. Kovács Gyula.)

Személyek:

Nyáray Béla	—	—	E. Kovács Gyula
Charlotte, neje, marquisné	—	—	Hunyady Margit
Nyáray Péter, Béla ngybátyja	—	—	Szabó Antal
Mathild, rokonuk	—	—	Havas Aranka
Szenzey Jenő	—	—	Somló Sándor
Jeney, Béla jászágigazgatója	—	—	Végh István
Bánhalmy, egykori tanító	—	—	Fenyéri Mór
Orvos	—	—	Tischler Béla
Titkár	—	—	Bánati Ede
György, Béla komornyikja	—	—	Sárdy Károly

Kezdeté 7^h, vége 10 órakor.

Holnap, szerdán **E. Kovács Gyula** — a kolozsvári nemzeti színház tragicus szín-művésze — hatodik és uolsó vendégjátékát, b-let-folyamban:

Othello, a velencei mór.

Tragoedia 5 felvonásban.

Közlekedés.

A vonat		
	ind. Aradról	érrk. Aradra
Csabai vegyevonat . . .	regg. 6.30	este 6.38
Budapesti személyvonat . . .	d. u. 12.31	regg. 6.45
— — — — —	este 9.17	d. u. 4.10
Erdélyi vegyevonat . . .	d. u. 4.30	d. e. 8.42
— személyvonat . . .	regg. 6.—	d. e. 11.39
Temesvári vegyevonat . . .	regg. 6.05	d. e. 9.27
— — — — —	d. u. 6.48	este 8.17
Borossheesi vonat . . .	regg. 6.25	regg. 9.20
— — — — —	d. u. 4.25	este 7.18
Szegedi személyvonat . . .	regg. 6.10	regg. 9.43
— — — — —	d. u. 8.—	d. u. 7.23

Felelős szerkesztő és kiadó:

HINDY ÁRPÁD.

Hirdetések.

509—1887.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a radnai kir. járásbírótság 509. számú végzése által Rózer és Krausz czég Aradon végrehajtó javára Heretek Antal gyoroki lakos ellen 373 frt 5 kr. tőke, ennek 1885. év márczius hó 2-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 68 frt 22 kr. perköltség követeles erejéig elrendelt végrehajtás alkalmával bíróság lafoglalt és 462 frt 80 kr-ra becsült különféle gyoicsárúkból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatk.

Mely árverésnek az 509/1887. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Gyorok mezőváros község házában leendő eszközlésére 1887-ik év április hó 28-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűzetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Radnán, 1887-ik évi április hó 12-ik napján.

Bochdanovics Tivadar,
kir. bírósági végrehajtó.

MARESCH GYULA

ARAD.

A LEGSZÉBB ÉS LEGTÖBBET ZASZLÓK

Mindenmely ZASZLÓK és választási jelvények

RENDELESEK a leggyorsabban teljesítettek.

ARJEGYZEKEK Kivárára **MARESCH ARAD** BERMENYE azonnal.

BRAUN ADOLF
szobafestő és mázó.

Aradon, Sarkad, határ-utca 9. szám.
(a szerb-templom közelében.)

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség tudomására hozni, hogy lakásomat a Szabadságtéri Schreier-féle házból áttettem Sarkad-határ-utca 9-ik számú házba.

Elfogadok mindenféle szobafestészetit s mázóási munkákat a legjutányosabb áron, a legujabb divatu bécsi és párisi minták szerint elkészítve. Munkáim által Aradon a legelső házáktól számos elismerő nyilatkozattal bírok.

A n. é. közönség szives pártfogását tisztelettel kéri

BRAUN ADOLF,
szobafestő és mázó.

250—9.10

ELIAS ARMIN fűszer-, gyarmat- és festékáru kereskedése.

Fontos szőlőtulajdonosoknak! 278—3.14

Legjobb minőségű, valódi indiai és magyar

raffia-hárs

jutányos árak mellett kapható:

ELIAS ARMIN-NAL
Aradon.

Dekler Antal kőbányai szőlőbirtokosok részéről.

Ajánlati tárgyalási hirdetmény.

A Kelmák község alsó határában és a Hosszuszó község alatt létesítendő partvédművek építési, nemkülönbén a Hosszuszó község alatt tervezett átvágás kiástatási munkálatainak vállalat utján való biztosítása czéljából ezennel zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A vállalatot szabályozó szerződés tervezete, az általános és részletes építési feltételek, tervezetek és egyéb tájékoztató adatok az aradi m. kir. folyammérnöki hivatalnál (Aradon, Öz utca, 27. szám I. emelet) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlattevő köteles magyar nyelven szerkesztett ajánlatában világosan kijelenteni, hogy a helyi viszonyokat ismeri, a szerződési tervezetet és az annak kiegészítő részét képező általános és részletes építési feltételeket megtekintette, — megértette és azokat változtatlanul elfogadja, — köteles továbbá azon egysegáratokat, melyek mellett a szóban forgó munkálatokat elvállalni hajlandó számokkal és betűkkel világosan és érthetően kiírni.

Az ajánlatok kellően bélyegzett, öt pecsétel lezárt és az ajánlat tárgyat képező munkálatokat jelző felirattal ellátott borítékban, melyhez egyuttal 1320 frtnyi bánatpénznek készpénzben vagy értékpapirokban övadékképen az aradi m. kir. adóhivatalban történt letételét tanúsító pénztári nyugta és a részletes építési feltételek értelmében szállítandó kövekből mintakő is csatolandó és aradi m. kir. folyammérnöki hivatalnál f. évi május hó 14-ik napjának d. e. 9 órájáig nyújtandók be.

A bánatpénznek az ajánlatokhoz készpénzben vagy értékpapirokban való csatolása meg nem engedtetik.

Az ajánlatok felbontása, melynél az ajánlattevők is jelen lehetnek, a jelzett napon d. e. 10 órakor a nevezett folyammérnöki hivatal hivatalos helyiségében fog eszközöltetni.

A fenti határozatoktól bármi tekintetben eltérő, vagy elkésve benyújtott, ugyszintén a táviratilag tett ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Aradon, 1887. évi ápril hó 23-án.

Az aradi m. kir. folyammérnöki hivatal.

Juventius Antal,
kir. folyammérnök.

312 8—3.